

Historielagets høsttur til Fossesholm og Blaafarveværket 2.september 2012.

Søndag 2. september ble Borre Historielags høsttur avviklet og denne gang til Fossesholm i nedre Buskerud. Minibussen tok oss langs Eikeren og via Eidsfossbanen (nedlagt i 1937) på smale og slyngete veier til Hokksund og så til herregården Fossesholm. Der ble vi mottatt av kjentmann og omviser, Eldar Steen, som først lot oss innta rundstykker og kaffe før han på sin inspirerte og humørfylte måte ga et riss av herregårdens historie. Eventyret startet med vannsagen som avgjørende teknisk premiss. Alt på midten av 1500-tallet utgjorde godset ca. 200 000 mål. Med Eikeren som vannkilde kunne tømmerproduksjonen gå for fullt, og eksporten ble etterhånden betydningsfull, særlig til en skipsfarende nasjon som Nederland. Til Norge ble importert tøy og tekstiler, krydder og ikke minst brennevin. Etter en omskiftende historie, hvor bl.a. stattholder Hannibal Sehested for en kortere tid var eier, kom godset i 1763 på Jørgen von Cappelens hender. Gjennom rikt gifte hadde Jørgen overtatt vareleveranser til gruvebyen på Kongsberg og opparbeidet seg en solid formue. Denne investerte han i å bygge opp og modernisere hele gårdsanlegget, slik at hovedhuset fremsto som et flott herresete i tidens stil, rokokko. Faktisk var anlegget – ved siden av Kongsberg kirke- det flotteste bygget i Norge til den tid. Herregårdseieren benyttet til utsmykning av rommene kunstnere som hadde arbeidet med Kongsberg kirke, bl.a. den svenske dekorasjonsmaleren Erik Gustav Tunmarck som malte rurale og romantiske motiver i storstuen. Andre rom ble tapetsert med franske, engelske og tyske håndmalte og håndtrykte lerreter.

De turbulente tider etter Napoleonskrigene førte til konkurs for mange handelshus, så også for Cappelens etterkommere, og i 1822 ble deler av godset kjøpt av storbønder på Eiker. Senere ble gården delt, og med tiden ble det en uoverkommelig oppgave for eierne å holde den i hevd. I 1973 fikk Eiker Historielag – med hjelp av lokal bank og kommunen- kjøpt bygningene med ca. 22 mål tomt. Frem til i dag har det vært utført et krevende restaureringsarbeid under ledelse av Eldar Steen. Anlegget ble for øvrig offisielt åpnet av dronning Sonja i 1995 og er i dag museum i historielagets eie. En stor takk til Steen som ga en virtuos oppvisning i kunsten å formidle historie på en berikende og fornøylig måte!

Etter dette opplivende besøket gikk turen til Blaafarveværket. Utstillingen var viet «Kvinner i kunsten» og tok for seg pionergenerasjonen i norsk kvinnekunst i 1880-årene. De fremste navnene her er Harriet Backer, Kitty Kielland og Asta Nørregård, som alle var rikt representert i tillegg til andre, kanskje mindre kjente kunstnere. Etter dette kulturelle påfyll satte vi kursen mot kafeen ved Koboltgruvene for å innta et styrkende måltid der.

Så kunne man rusle rundt og gjøre seg litt kjent med dagbruddene i området. Tilbaketuren gikk på noen for denne referent ukjente veier til Krøderbanen som i sommermånedene frakter passasjerer med veteranvogner på den 26 km lange strekningen Vikersund-Krøderen.

Takk til turlederne Eli Kari og Vidar for fint opplegg og til sjåfør Jan for prikkfri kjøring under til dels vanskelige veiforhold, forårsaket av flommen tidligere i år.